

Leto dni bosansko-brodske komune

Občinski ljudski odbor Bosanskega Broda je tiskal publikacijo z naslovom »Leto dni bosansko-brodske komune«, ki jo je napisal predsednik odbora Slobodan Gajin. Publikacija podaja izkušnje iz aktivnosti občine od uvedbe komunalnega sistema. To svojo izdajo je ljudski odbor predložil v razpravljanje, v katerem že sodelujejo člani delavskih svetov in upravnih odborov podjetij, člani zadrugnih zvez in upravnih odborov kmetijskih zadrug, člani hišnih svetov stanovanjskih skupnosti, člani upravnih odborov ustanov, krajevnih odborov in svetov pri občini. Razen tega so odborniki seznanili z vsebino te knjige tudi zbere volivcev. Tako je lahko širok krog ljudi, ki aktivno sodelujejo pri vodenju poslov komune, razmislil in razpravljali o delu, opravljenem v preteklem razdobju.

Razen pregleda dela odbora na sejah, konstatcije, da je bil dnevni red pogosto prenatrpan, da material ni bil redno pošiljan odbornikom pred sejo, da je bilo pripravljeno delo komisij precej slabo, zavzema v tej publikaciji posebno mesto vez med ljudskim odborom in volivci. Ljudski odbor je večkrat razpravljali o sklepih in predlogih zborov volivcev. Na vsa vprašanja volivcev so ustno ali pismeno odgovarjali, pogosto pa so tudi sklepali o stvareh, za katere so se zanimali volivci. Po drugi strani so odborniki na sejah poročali o svojih stikih z volivci. Zanimivo je, da so s to publikacijo volivci obveščeni tudi, kako sodelujejo odborniki pri delu odbora sploh in kako so razpravljali o problemih svojih volilnih enot.

Publikacija podrobno analizira delo sveta ljudskega odbora. Posebno je poudarjena aktivnost gospodarskega sveta, ki je razen drugega izvedel več resnih analiz in nekaj anket. Opisane so tudi metode dela svetov, poudarjeno nezadostno poznavanje problemov, o katerih se razpravlja, poudarjena potreba obiskovanja podjetij, zadrug, ustanov in šol zaradi nujenja pomoči organom družbenega upravljanja. V knjigi je prav tako posebej ocenjena aktivnost krajevnih odborov, ki so bili zelo primerna vez med volivci in ljudskim odborom in so v marsičem prispevali k rešitvi vrste aktualnih vprašanj. Poudarjena je tudi potreba po organiziranju občinskega sveta proizvajalcev, s katerega pomočjo bi uspešneje reševali gospodarske probleme.

Posebno mesto zavzemajo plani za pospeševanje kmetijstva, za rekonstrukcijo industrijskih podjetij, poživitev prometa itd. Kot posebno resni problem v tej občini so poudarjeni: vodovodna in kanalizacijska mreža, pomanjkanje stanovanjskega prostora in nezadosten šolski prostor. Končno je v brošuri objavljeno tudi stanje v upravnem aparatu ljudskega odbora in analizirano njegovo delo.

Ni dvoma, da bo ta kritična analiza prehojena poti neke komune prispevala k uspešnejšemu delu ljudskega odbora in k večjemu angažiranju širšega kroga državljanov pri delu v organih družbenega upravljanja. Če jo gledamo s tega stališča, lahko to publikacijo ocenimo za zelo koristno.

Protipravna graditev hiš

Zadnja leta se je protipravna gradnja hiš v mestih precej razširila in predstavlja veliko oviro za načrtni razvoj mestnih področij. Razen težavnega stanovanjskega položaja je vzrok tega pojava, kakor poudarjajo v zagrebškem okrajnem ljudskem odboru, treba iskati v naslednjem: zemljišča, na katerih gradijo take objekte, so pretežno v zasebni lastnini, zaradi česar ni mogoče voditi potrebne zemljiške politike, tako da se za lokacije morajo opravljati razni sporazumi, popuščanja, ekspropriacije itd. Mnogo prispeva k temu pomanjkanje urbanističnih planov za posamezna področja mestnega ozemlja. Mnoge gradbene interese, ki hočejo graditi hiše, odbijejo, ker ni mogoče izdati gradbenega dovoljenja, dokler ni za dotični del mesta izdelana regulacijska osnova. Eden izmed vzrokov je tudi pomanjkanje gradbišč, ki bi jih mogli dati v zamenjavo za gradbišča, za katera iz kakršnihkoli vzrokov ni mogoče izdati gradbenih dovoljenj. Prav tako primanjkuje gradbišč, na katerih bi mogli zgraditi primitivne in majhne hiše ob največjih možnih olajšavah. Stroški za izdelavo načrtov in pridobitev gradbenega dovoljenja so relativno visoki, postopek v zvezi s tem pa je dolgotrajen in precej zapleten. Zato se večina teh hiš ne gradi po tehničnih predpisih, temveč na najbolj primitiven način.

Razen tega ta problem protipravne gradnje ni popolnoma reguliran niti z ustreznimi zakonskimi predpisi. To pripombo postavljajo ljudski odbori Kragujevca, Kraljeva in Slavonskega Broda. Praksa nekaterih mest, ki so za to materijo objavila lokalne predpise, se je izkazala za zelo dobro pri zatiranju protipravne gradnje. V Celju je bil na primer ta problem rešen tako, da je bilo mesto razdeljeno na področja po urbanističnih etapnih planih, ki služijo za temelj izdelave generalnega urbanističnega plana. Gradi se samo na tistih krajih, ki so za gradnjo določena, tako da občinski ljudski

odbor nima posebnih težav pri pravilnem usmerjanju gradenj na določenih področjih.

SKLEP LJUDSKEGA ODBORA BEOGRADA IN STALIŠČE ZVEZNEGA VRHOVNEGA SODIŠČA

Beograjski okrajni ljudski odbor je leta 1955 sprejel sklep o graditvi, ki se tiče tudi te protipravne gradnje. Naj podamo izveček iz tega sklepa: »Ko se ugotovi, da se neka gradnja izvaja, ali da je bila končana brez gradbenega dovoljenja, prepove gradbeni inšpektor nadaljnje delo, organ, ki je pristojen za izdajo gradbenih dovoljenj, pa lahko sprejme sklep, da se tisto, kar je bilo zgrajeno brez dovoljenja, poruši. V sklepu, s katerim se ukaže porušenje, se določi rok, v katerem je investitor dolžan, da sam poruši objekt pod pretnjo, da bo po preteku roka opravljeno rušenje na stroške investitorja.

V primeru, če organ, ki je pristojen za izdajo gradbenega dovoljenja ugotovi, da izpolnjuje objekt, ki se gradi protipravno, vse pogoje za izdajo gradbenega dovoljenja, ustavi takoj nadaljnje delo na gradbišču, investitorja pa napoti, da si po redni poti pridobi gradbeno dovoljenje. (Ta sklep o graditvi je bil natisnjen v »Službenem glasniku« LR Srbije šte. 83/55.)

V sporih pred vrhovnim sodiščem Ljudske republike Srbije in pred zveznim vrhovnim sodiščem je bilo sprejeto stališče, da je rušenje protipravno zgrajenega objekta možno, če je določeno z lokalnimi predpisi. Ta sodišča so že izjavila, da navedeni sklep o graditvi, ki ga je sprejel beograjski ljudski odbor, ni nezakonit, ampak da dopolnjuje predpise in da je taka dopolnitev nujna za vsa mesta, ki imajo regulacijski plan, da bi se tako zagotovila gradnja po tem planu in preprečila samovoljna lastnikov zemljišč ali investitorjev, ker denarne kazni 5.000 do 10.000 dinarjev za protipravno graditev ne predstavljajo jamstva za regulacijsko ureditev mest.

I Z N A S E G A T I S K A

POD POVEČEVALNIM STEKLOM

»Naše podjetje nima v skladu za samostojno razpolaganje niti dinarja. Vse smo porabili: imamo izkušnje z blokadami in predpisi, ki učinkujejo za nazaj.«

Ni škoda, če je bil ta potrošek hkrati najbolj smotrni. Velika je pa škoda, če so bila sredstva potrošena samo za to, da jih ne bi zadela blokada.

Takemu stališču so podobni tudi primeri naglega trošenja proračunskih kreditov pred koncem leta. Najdemo lahko množico primerov trošenja zaradi trošenja, a ne zaradi dosege določenih smotrov, zaradi rešitve določenih nalog.

Čedalje bolj zmaguje misel o potrebi, da naj bo konec leta samo obračunski datum, ne pa tudi dan, po katerem se začne »nova perioda«. Koledarsko, formalistično razmejevanje bolj ustreza administrativnemu upravljanju. Organi upravljanja in samoupravljanja ne bi smeli, če jih želimo razvijati kot gospodarje podjetij in lokalnih skupnosti, pred 31. decembrom kateregakoli leta postopati drugače, kakor postopajo pred koncem kateregakoli drugega meseca.

(»Ekonomska Politika«, 19. januarja leta 1957)

MALO MLADINE V DELAVSKIH SVETIH SLOVENIJE

Po anketi, ki jo je izvedel Centralni komite Ljudske mladine Slovenije v 87 tovarnah in podjetjih z več kakor 500 delavci, število mladincev v delavskih svetih zelo zaostaja v primerjavi s številom zaposlenih. V anketiranih kolektivih, v katerih dela okrog 25.000 mladih delavcev, jih je le 500, ki so člani delavskih svetov.

(»Borba«, torek 22. januarja leta 1957)

★

Kakor zvemo, je bil ta pojav na plenumu Centralnega komiteja Ljudske mladine Slovenije kritiziran in sprejet sklep, da morajo mladinske organizacije v prihodnje storiti več za to, da bodo njihovi člani izvoljeni v organe delavskega samoupravljanja. Glede na to, da bi boljša sestava delavskega sveta, ko bi bila mlada v njem številneje zastopana, prispevala k uspešnejšemu delu teh organov, bi se morali za izpolnitev take naloge zavzeti tudi druge družbene organizacije in drugi vplivni činitelji.